

| IMATINIB TEVA 400 mg | | AREGA PHARMA | | (zie ook hoofdstuk: IV / voir aussi chapitre: IV) | | | ATC: L01EA01 | |
|----------------------|-----------------|----------------------------------|---------------------------------|---|---------------|---------------|--------------|--------|
| A-65 | 3461-290 | 30 filmomhulde tabletten, 400 mg | 30 comprimés pelliculés, 400 mg | G | 864,67 | 864,67 | 0,00 | 0,00 |
| | 3461-290 | | | | 780,93 | 780,93 | | |
| A-65 *** | 7716-053 | 1 filmomhulde tablet, 400 mg | 1 comprimé pelliculé, 400 mg | G | 28,6635 | 28,6635 | 0,0000 | 0,0000 |

Art. 2. Dit besluit heeft uitwerking met ingang van 1 juni 2022.

Brussel, 14 juli 2022.

F. VANDENBROUCKE

Art. 2. Le présent arrêté produit ses effets le 1^{er} juin 2022.

Bruxelles, le 14 juillet 2022.

F. VANDENBROUCKE

FEDERALE OVERHEIDSDIENST ECONOMIE,
K.M.O., MIDDENSTAND EN ENERGIE

[C – 2022/21018]

14 JUNI 2022. — Koninklijk besluit tot wijziging, wat de voorwaarden inzake beroepsverzekering betreft, van het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering

VERSLAG AAN DE KONING

Sire,

In uitvoering van artikel 44 van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur komt het de Koning toe de minimumvoorwaarden voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekering vast te leggen.

Rekening houdend met de praktijken van het verzekeringsrecht, wil dit ontwerp van koninklijk besluit bepaalde verduidelijkingen en aanpassingen aanbrengen aan titel 6 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering, hierna "het koninklijk besluit van 11 september 2020".

In eerste instantie wordt het toepassingsgebied van het koninklijk besluit van 11 september 2020 verduidelijkt voor wat betreft de verzekering waarbij titel 6, zoals het opschrift het aangeeft, de minimumvoorwaarden voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekering wil vastleggen. Het is niet de bedoeling om de verzekeringsvoorwaarden voor de burgerlijke aansprakelijkheid uitbating te reglementeren maar niets belet de partijen, zoals dat regelmatig het geval is, de voorwaarden voor die bijkomende dekking vast te leggen in hun overeenkomsten noch om mogelijkheden tot uitbreiding van de waarborg te voorzien.

Om het toepassingsgebied voor wat betreft de minimumvoorwaarden voor de verzekering burgerlijke beroepsaansprakelijkheid beter af te bakenen, en zoals uitgelegd in de artikelsgewijze bespreking, wordt het woord "intellectuele" toegevoegd.

Ook het territoriale toepassingsgebied wordt verder verduidelijkt. In zijn huidige vorm voorziet het koninklijk besluit van 11 september 2020 al een voorwaarde inzake aanknoping met België door de leden van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants te bedoelen maar dit aanknopingspunt wordt nu duidelijker vermeld.

Ook worden een aantal uitsluitingen verder verduidelijkt voor wat betreft de boetes, de onderaannemers en de schade als gevolg van een computervirus of daden in verband met cybercriminaliteit.

Tot slot wordt ook het toepassingsgebied in de tijd verduidelijkt.

Op 10 december 2021 heeft de Hoge Raad voor de Economische Beroepen (hierna de Hoge Raad) zijn advies uitgebracht over het ontwerp van koninklijk besluit.

In uitvoering van artikel 80, eerste lid, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur moet elke afwijking van een eensluidend advies van de Hoge Raad met redenen worden omkleed. In zijn eensluidend advies vraagt de Hoge Raad de bevoegde ministers de Commissie voor Verzekeringen te raadplegen, gelet op de techniciteit van de aangelegenheid.

SERVICE PUBLIC FEDERAL ECONOMIE,
P.M.E., CLASSES MOYENNES ET ENERGIE

[C – 2022/21018]

14 JUIN 2022. — Arrêté royal modifiant, en ce qui concerne les conditions d'assurance professionnelle, l'arrêté royal du 11 septembre 2020 fixant les modalités du registre public de l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables, l'octroi de la qualité aux personnes de pays tiers et aux personnes morales, les règles de fonctionnement de l'Institut et les conditions d'assurance professionnelle

RAPPORT AU ROI

Sire,

En vertu de l'article 44 de la loi du 17 mars 2019 relative aux professions d'expert-comptable et de conseiller fiscal, il appartient au Roi de fixer les conditions minimales de l'assurance responsabilité civile professionnelle.

Tenant compte de la pratique du droit des assurances, le présent projet d'arrêté royal vise à apporter certaines précisions et adaptations au titre 6 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020 fixant les modalités du registre public de l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables, l'octroi de la qualité aux personnes de pays tiers et aux personnes morales, les règles de fonctionnement de l'Institut et les conditions d'assurance professionnelle, ci-après « l'arrêté royal du 11 septembre 2020 ».

Le champ d'application de l'arrêté royal du 11 septembre 2020, pour ce qui concerne l'aspect relatif à l'assurance, est tout d'abord précisé, le titre 6, comme son intitulé l'indique, visant à fixer les conditions minimales de la responsabilité civile professionnelle. Il ne vise pas à réglementer les conditions d'assurance pour la responsabilité civile exploitation, rien n'empêchant les parties, comme c'est fréquemment le cas, de fixer les conditions de cette couverture complémentaire dans leurs contrats ni de prévoir des possibilités d'extension de la garantie.

Pour mieux délimiter ce champ d'application en ce qui concerne les conditions minimales de l'assurance responsabilité civile professionnelle, et comme expliqué dans le commentaire des articles, le mot « intellectuelles » a été rajouté.

Le champ d'application territorial est également davantage explicité. L'arrêté royal du 11 septembre 2020, dans sa rédaction actuelle, prévoit déjà un certain critère de rattachement à la Belgique en visant les membres de l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables, mais ce critère de rattachement est désormais plus explicitement mentionné.

Quelques exclusions sont également davantage précisées en ce qui concerne les amendes, les sous-traitants et les dommages résultant de virus informatiques ou d'actes liés à la cybercriminalité.

Enfin, le champ d'application dans le temps est également précisé.

Le 10 décembre 2021, le Conseil supérieur des Professions économiques (ci-après le Conseil supérieur) a émis son avis sur le projet d'arrêté royal.

En exécution de l'article 80, alinéa 1^{er}, de la loi du 17 mars 2019 relative aux professions d'expert-comptable et de conseiller fiscal, toute dérogation à un avis unanime du Conseil supérieur doit être motivé. Dans son avis unanime, le Conseil supérieur invite les Ministres compétents à consulter la Commission des Assurances vu la technicité de la matière.

De Commissie voor Verzekeringen heeft een advies uitgebracht op 17 februari 2022. Dat advies is niet unaniem.

Gelet op de bezorgdheden die de vertegenwoordigers van de verzekeringssector in dat advies hebben herhaald en rekening houdend met het feit dat een billijk evenwicht moet worden gevonden tussen de bescherming van de afnemer van diensten en het op een aanvaardbaar niveau houden van de premie om de beroepsbeoefenaar in staat te stellen een verzekering af te sluiten, blijven de artikelen 1 en 2 ongewijzigd.

Hetzelfde geldt voor de artikelen 3 en 5, gelet op de aanvullende toelichting van de vertegenwoordigers van de verzekeringssector in bovengenoemd advies.

Artikel 4 werd daarentegen aangepast in de zin van het koninklijk besluit van 24 april 2014 betreffende de verplichte verzekering voorzien door de wet van 11 mei 2003 tot bescherming van de titel en van het beroep van landmeter-expert. Deze aanpassing komt inderdaad tegemoet aan de vraag om verduidelijking van de deskundigen van de Commissie voor Verzekeringen en het voorstel van de vertegenwoordigers van de verzekeringssector.

Het ontwerp van koninklijk besluit werd aangepast aan advies 71.169/1 van 7 april 2022 van de Raad van State.

Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Dit artikel brengt verschillende wijzigingen aan artikel 78 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 aan.

Het wil in eerste instantie het toepassingsgebied van titel 6 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 verduidelijken door het woord "intellectuele" toe te voegen in het eerste lid van dit artikel 78.

Zoals al gezegd, heeft het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot doel de minimumvoorwaarden voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekering vast te leggen, met name de aansprakelijkheid die voortvloeit uit de uitoefening zelf van de activiteiten verbonden aan het beroep.

In die logica werden enkel de uitsluitingsbepalingen in verband met de toegelaten burgerlijke beroepsaansprakelijkheid opgenomen in het koninklijk besluit van 11 september 2020.

Het is echter de gewoonte dat overeenkomsten voor burgerlijke beroepsaansprakelijkheid, en in het bijzonder voor een collectieve verzekeringsovereenkomst zoals bij het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants, ook gedeeltelijk de burgerlijke aansprakelijkheid uitbating dekken. Het koninklijk besluit van 11 september 2020 had niet en heeft niet tot doel om de uitsluitingsbepalingen in verband met de uitbatingaansprakelijkheid te reglementeren.

Aangezien er echter geen definitie bestaat die verduidelijkt wat bedoeld wordt met de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid of de burgerlijke aansprakelijkheid uitbating, en bij gebrek aan een lijst met uitsluitingen in verband met de burgerlijke aansprakelijkheid uitbating in het koninklijk besluit van 11 september 2020, heeft de verzekeringssector verduidelijkt dat het van primordiaal belang is voor de rechtszekerheid en bovendien vereist op het vlak van herverzekering, om te verduidelijken dat de gedekte uitgeoefende activiteiten de prestaties van intellectuele aard zijn.

Er moet opgemerkt worden dat de beroepsactiviteiten van (gecertificeerd) accountant of van (gecertificeerd) belastingadviseur in essentie intellectueel zijn aangezien deze beroepen intellectuele dienstverlenende beroepen zijn in de zin van artikel 20 van de kaderwet van 3 augustus 2007 betreffende de dienstverlenende intellectuele beroepen.

Bijgevolg moeten alle activiteiten opgesomd in de artikelen 3 en 6 van voormelde wet van 17 maart 2019 beschouwd worden als prestaties van intellectuele aard.

Het feit dat in dat kader ook technische daden worden gesteld, laat niet toe te denken dat het gaat om prestaties die niet van intellectuele aard zijn.

De technische activiteiten die bijvoorbeeld gesteld worden in het kader van het opstellen van een boekhouding zijn gedekt door de verzekering burgerlijke beroepsaansprakelijkheid.

La Commission des Assurances a émis un avis le 17 février 2022, mais celui-ci n'est pas unanime.

Vu les préoccupations réitérées dans cet avis par les représentants du secteur des assurances, et tenant compte du fait qu'il convient de trouver un juste équilibre entre la défense du destinataire de services et le maintien de la prime à un niveau acceptable afin de permettre au professionnel de contracter une assurance, les articles 1^{er} et 2 demeurent inchangés.

Il en est de même des articles 3 et 5 vu les explications complémentaires fournies par les représentants du secteur des assurances dans l'avis précité.

L'article 4 a par contre été adapté sur le modèle de l'arrêté royal du 24 avril 2014 relatif à l'assurance obligatoire prévue par la loi du 11 mai 2003 protégeant le titre et la profession de géomètre-experts. Cette adaptation rencontre en effet la demande de clarification des experts de la Commission des Assurances et la proposition des représentants du secteur des assurances.

Le projet d'arrêté royal a été adapté suite à l'avis 71.169/1 du 7 avril 2022 du Conseil d'Etat.

Commentaire des articles

Article 1^{er}

Cet article apporte différentes modifications à l'article 78 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020.

Il vise tout d'abord à clarifier la portée du champ d'application du titre 6 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020 en ajoutant à l'alinéa 1^{er} de cet article 78 le mot « intellectuelles ».

Comme déjà mentionné, l'arrêté royal du 11 septembre 2020 a pour objectif de fixer les conditions minimales de l'assurance responsabilité professionnelle, c'est-à-dire de la responsabilité découlant de l'exercice même des activités liées à la profession.

Dans cette logique, seules les clauses d'exclusion liées à la responsabilité civile professionnelle autorisées avaient été reprises dans l'arrêté royal du 11 septembre 2020.

Il est toutefois d'usage que les contrats d'assurance responsabilité civile professionnelle, et en particulier un contrat d'assurance collective comme celui existant pour l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts comptables, couvrent aussi en partie la responsabilité civile exploitation. L'arrêté royal du 11 septembre 2020 n'avait et n'a pas pour objectif de réglementer les clauses d'exclusion liées à la responsabilité exploitation.

Toutefois, comme il n'existe pas de définition précise de ce que vise la responsabilité civile professionnelle ou la responsabilité civile exploitation, et à défaut d'une liste d'exclusions liées à la responsabilité civile exploitation dans l'arrêté royal du 11 septembre 2020, le secteur des assurances a précisé qu'il était primordial pour la sécurité juridique, et de plus exigé en matière de réassurance, de préciser que les activités exercées couvertes étaient les prestations de nature intellectuelle.

On remarquera que les activités professionnelles d'expert-comptable (certifié) ou de conseiller fiscal (certifié) sont par essence de nature intellectuelle, lesdites professions étant des professions intellectuelles prestataires de services au sens de l'article 20 de la loi-cadre du 3 août 2007 relative aux professions intellectuelles prestataires de services.

Dès lors, toutes les activités énumérées aux articles 3 et 6 de la loi du 17 mars 2019 précitée doivent être considérées comme des prestations de nature intellectuelle.

Le fait que des actes plus techniques soient également posés dans ce cadre ne permet pas de considérer qu'il s'agit de prestations qui ne sont pas de nature intellectuelle.

Par exemple, les activités plus techniques posées dans le cadre de l'établissement d'une comptabilité sont couvertes par l'assurance relative à la responsabilité civile professionnelle.

Omgekeerd is de schade die een beroepsbeoefenaar zijn klant berokkent, bijvoorbeeld door het omstoten van een tas koffie of als gevolg van een constructiefout van het gebouw waar hij zijn beroep uitoefent, niet gedekt door de verzekering burgerlijke aansprakelijkheid aangezien het niet gaat om een prestatie in verband met de uitoefening van het intellectueel beroep als dusdanig.

Dit laat de verzekeringssector die, zoals hierboven verduidelijkt, dikwijls ook een zekere dekking burgerlijke aansprakelijkheid uitbating aanbiedt voor schade veroorzaakt met name door het gebruik van gebouwen, dus toe om de gewoontelijke uitsluitingsbepalingen op te nemen voor deze burgerlijke aansprakelijkheid uitbating.

Wordt bijvoorbeeld gewoonlijk uitgesloten in dat verband: de schade in verband met radioactiviteit of milieuschade of die er het gevolg van is.

Artikel 78 wordt ook gewijzigd voor wat betreft het territoriale toepassingsgebied van de verzekeringsdekking. Opdat de waarborg van toepassing zou zijn, past het inderdaad dat er een zekere band met België bestaat. Dat element was al verondersteld door het feit dat in het koninklijk besluit de leden van het Instituut bedoeld zijn. Er wordt nu uitdrukkelijk voorzien dat de bedoelde activiteiten deze zijn die uitgeoefend worden vanuit een vestigingseenheid in België, met dien verstande dat handelingen (bijvoorbeeld controles) in verband met activiteiten uitgeoefend vanuit die vestigingseenheid, die in een ander land moeten worden uitgeoefend, ook gedekt zijn, onder voorbehoud van de activiteiten uitgeoefend in de Verenigde Staten van Amerika of in Canada. De redenen voor de uitsluiting van die twee landen werden al vermeld bij het aannemen van het koninklijk besluit van 11 september 2020. Omwille van het systeem van schadevergoeding dat in die landen bestaat, zou het opnemen van die twee landen een substantiële verhoging van de verzekeringspremies tot gevolg hebben. In de praktijk worden die landen dus uitgesloten in verschillende wetgevingen die de minimumvoorwaarden voor de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid regelen.

Artikel 2

Dit artikel is bedoeld om artikel 79 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 te wijzigen. De verzekeringsdekking wordt op jaarbasis berekend. Op basis van het advies van de Raad van State is voorzien dat, als de verzekeringsovereenkomst een jaarlijkse limiet vastlegt, de minimale dekking niet lager mag zijn dan 5.000.000 euro, alle schadegevallen gecombineerd.

Artikel 3

Artikel 3 brengt enkel wijzigingen aan artikel 80 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 aan.

Zoals aangegeven, zijn de uitzonderingen voorzien in de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen ook van toepassing. Het artikel wordt op vormelijk vlak aangepast om dezelfde formulering te hernemen als die die in dat verband opgenomen is in voormelde wet van 9 mei 2019.

Bovendien worden drie uitsluitingen toegevoegd.

In uitvoering van artikel 155 van voormelde wet van 4 april 2014 mag een verzekeringsovereenkomst geen betrekking hebben op boetes of minnelijke schikkingen in strafzaken.

Die uitsluiting wordt voortaan meer in detail geformuleerd. De schadevergoedingen met een ander dan een louter vergoedend karakter worden eveneens uitgesloten van de verzekeringsdekking. Op basis van het Belgisch recht mogen dergelijke schadevergoedingen niet voorzien worden maar aangezien de waarborg ook van toepassing is op sommige activiteiten die uitgeoefend worden in andere landen, werd beslist om uitdrukkelijk te vermelden dat indien dergelijke schadevergoedingen toch voorzien zouden zijn, de verzekeringsovereenkomst die niet dekt.

De tweede nieuwe uitsluiting heeft betrekking op de onderaannemers die geen eigenlijke verzekerden zijn maar ook geen volledige buitenstaanders zijn bij de verzekeringsovereenkomsten.

Er bestaat geen contractuele band tussen een onderaannemer en de dienstafnemer. De relatie is er een tussen de beroepsbeoefenaar en de dienstafnemer.

A l'inverse, le dommage qui serait causé, par exemple, par un professionnel à son client qui renverserait une tasse de café, ou suite à un défaut de conception du bâtiment dans lequel la profession est exercée, n'est pas couvert par l'assurance responsabilité civile professionnelle, étant donné qu'il ne s'agit pas d'une prestation accomplie liée à l'exercice de la profession intellectuelle en tant que telle.

Ceci permet dès lors au secteur des assurances qui, comme précisé ci-dessus, offre souvent aussi une certaine couverture responsabilité civile exploitation pour les dommages causés par l'usage des bâtiments notamment, de reprendre les clauses d'exclusion d'usage pour ce type de responsabilité civile exploitation.

Sont par exemple habituellement exclus à ce titre, les dommages liés à la radioactivité ou les dommages résultant de l'environnement ou qui en sont la conséquence.

L'article 78 est également modifié en ce qui concerne le champ d'application territorial de la couverture d'assurances. Pour que la garantie s'applique, il convient en effet qu'il existe un certain lien avec la Belgique. Cet élément était déjà sous-entendu par le fait que sont visés dans l'arrêté royal les membres de l'Institut. Il est désormais prévu explicitement que les activités visées sont celles qui sont exercées à partir d'une unité d'établissement en Belgique, étant entendu que si certaines actes (par exemple des vérifications) liées à des activités exercées à partir de cette unité d'établissement doivent être effectuées dans un autre pays, elles sont également couvertes, sous réserve des activités exercées aux Etats-Unis d'Amérique et au Canada. Les raisons pour lesquelles ces deux pays sont exclus avaient déjà été mentionnées lors de l'adoption de l'arrêté royal du 11 septembre 2020. Inclure ces deux pays, en raison du régime d'indemnisation des dommages mis en place dans ces pays, aurait pour effet une augmentation substantielle des primes d'assurance. En pratique, ces pays sont donc exclus dans les diverses législations régissant les conditions minimales de l'assurance responsabilité civile professionnelle.

Article 2

Cet article vise à modifier l'article 79 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020. La couverture d'assurance est calculée sur une base annuelle. Suite à l'avis du Conseil d'Etat, il est prévu que, lorsque le contrat d'assurance fixe une limite annuelle, la couverture minimale ne peut être inférieure à 5.000.000 euros par an, tous sinistres confondus.

Article 3

L'article 3 apporte quelques modifications à l'article 80 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020.

Comme indiqué, les exclusions prévues dans la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances sont également d'application. L'article est adapté au niveau formel en vue de reprendre la même formulation que celle reprise à ce sujet dans la loi du 9 mai 2019 précitée.

Par ailleurs, trois exclusions sont ajoutées.

En vertu de l'article 155 de la loi du 4 avril 2014 précitée, un contrat d'assurance ne peut pas porter sur des amendes ou des transactions pénales.

Cette exclusion est désormais formulée de manière plus détaillée. Les dommages et intérêts qui auraient un caractère autre que purement indemnitaire sont également exclus de la couverture d'assurance. Sur base du droit belge, de tels dommages et intérêts ne peuvent être prévus, mais la garantie s'appliquant aussi à certaines activités exercées dans d'autres pays, il a été décidé de mentionner explicitement que si de tels dommages et intérêts étaient quand même prévus, le contrat d'assurance ne les couvre pas.

La seconde nouvelle exclusion vise les sous-traitants qui ne sont pas en tant que tels des assurés, mais ne sont pas non plus des tiers aux contrats d'assurance.

Il n'existe pas de relation contractuelle entre un sous-traitant et le destinataire de services. La relation se noue entre le professionnel et le destinataire de services.

Op basis van de vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie geniet de uitvoeringsagent (hier de onderaannemer) van een quasi-immuniteit.

Zijn contractuele aansprakelijkheid is uitgesloten: hij is niet de contractuele partner van de schuldeiser bij de hoofdverplichting (art. 1165 Burg. W., principe van de relativiteit van de aangegane overeenkomsten).

Zijn niet-contractuele aansprakelijkheid is in principe uitgesloten: hij geniet van het regime van objectieve aansprakelijkheid van artikel 1384, derde lid, van het Burgerlijk Wetboek dat de hoofdschuldenaar aanduidt als verantwoordelijke in geval van niet-uitoefening of slechte uitoefening van de verplichting.

De vaste rechtspraak gaat ervan uit dat de onderaannemer verantwoordelijk is wanneer aan twee voorwaarden voldaan is: "Een uitvoeringsagent kan door de medecontractant van de schuldenaar van de contractuele verbintenis slechts buitencontractueel aansprakelijk worden gesteld indien het hem ten laste gelegde feit een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan een contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsnorm en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade veroorzaakt" (Cass., 24 maart 2016; Cass., 12 maart 2020; zie ook Cass., 25 oktober 1990; Cass., 1 juni 2001; Cass., 26 april 2002).

Het hoofddoel van de burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering bestaat erin de dienstenafnemer te beschermen.

De nieuwe uitsluiting betreft dus enkel het geval waarbij de persoonlijke aansprakelijkheid van de onderaannemer ingeroepen kan worden. De persoonlijke aansprakelijkheid moet hier in ruime zin begrepen worden; ze heeft zowel betrekking op de eigen verantwoordelijkheid van de onderaannemer als op die voor andermans daad (ingeval de onderaannemer zelf beroep doet op een uitvoeringsagent).

Algemeen gezien is het mechanisme logisch: de verzekeraar dekt het risico voor zijn verzekerde. Zijn tussenkomst is beperkt tot de situaties waarbij de beroepsaansprakelijkheid van zijn verzekerde ingeroepen kan worden. En ze houdt daar ook op. Indien hogervermelde voorwaarden vervuld zijn, zou de verzekerde niet verantwoordelijk kunnen gehouden worden. Er zou dus geen reden zijn om de verzekeraar te doen tussenkomen.

Vanuit het oogpunt om de dienstenontvanger te beschermen, werd evenwel voorzien dat die uitsluiting enkel speelt indien de onderaannemer zelf gedekt is door een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering.

Er moet opgemerkt worden dat, omdat de onderaannemer geen verzekerde is, regelmatig voorzien is in de overeenkomsten dat de verzekeraar het recht heeft om zich tot de onderaannemer te wenden en dat dit niet verboden is door het koninklijk besluit van 11 september 2020 zoals gewijzigd.

Tot slot wordt ook een uitsluiting voorzien voor wat betreft de dekking van schade als gevolg van een computervirus, van hacking of van andere activiteiten in verband met cybercriminaliteit. Als gevolg van de recente evoluties op dat vlak moet dit soort risico's gedekt worden door een specifieke verzekering en is die in principe niet gedekt door de overeenkomst burgerlijke beroepsaansprakelijkheid, behalve bij uitbreiding van de waarborg. Aangezien aangenomen kan worden dat er een verband bestaat met de uitoefening van het beroep zelf, lijkt het aangewezen om die uitsluiting expliciet te vermelden om elke discussie te vermijden over de vraag of dergelijke uitsluiting al dan niet opgenomen mag worden in de verzekeringsovereenkomst. De uitsluiting is niet van toepassing wanneer de beroepsbeoefenaar geconfronteerd wordt met een onbekend risico of veiligheidssystemen heeft opgezet die nadien onvoldoende efficiënt bleken te zijn, met andere woorden wanneer de beroepsbeoefenaar, rekening houdend met de omstandigheden, niet verantwoordelijk gehouden kan worden.

Artikel 4

Dit artikel wijzigt artikel 81 van het koninklijk besluit van 11 september 2020. Zoals voorzien is voor andere beroepen en zoals voorzien is in de oude verzekeringsovereenkomsten voor de cijferberoepen die onder voormelde wet van 17 maart 2019 vallen, vermeldde het artikel 81 dat de waarborg verworven bleef na stopzetting van de activiteiten of voor de erfgenamen na het overlijden, voor zover de vordering ingediend werd tijdens de wettelijke verjaringstermijn. Om te antwoorden op de vraag om juridische zekerheid vanwege de verzekeringssector, is nu voorzien dat de minimumtermijn zesendertig maanden bedraagt, waarbij de partijen een langere termijn kunnen overeenkomen.

Sur base de la jurisprudence de la Cour de cassation, l'agent d'exécution (ici le sous-traitant) jouit d'une quasi-immunité.

Sa responsabilité contractuelle est exclue : il n'est pas le partenaire contractuel du créancier de l'obligation principale (art. 1165 C. civ, principe de la relativité des conventions).

Sa responsabilité extracontractuelle est en principe exclue : il bénéficie du régime de responsabilité objective de l'article 1384, alinéa 3, du Code civil qui désigne le débiteur principal comme responsable en cas d'inexécution/mauvaise exécution de l'obligation.

La jurisprudence considère que le sous-traitant sera tenu responsable si deux conditions sont réunies : « Un agent d'exécution ne peut être déclaré responsable de manière extracontractuelle par le cocontractant du débiteur de l'obligation contractuelle que si le fait qui lui est reproché constitue un manquement non seulement à une obligation contractuelle mais aussi à la norme générale de prudence et si cette faute a causé un dommage autre que celui qui est dû à la mauvaise exécution » (Cass., 24 mars 2016 ; Cass., 12 mars 2020 ; voy. aussi Cass., 25 octobre 1990 ; Cass., 1^{er} juin 2001 ; Cass., 26 avril 2002).

L'objectif principal de l'assurance responsabilité civile professionnelle est de protéger le destinataire de services.

La nouvelle exclusion concerne donc le seul cas où la responsabilité personnelle du sous-traitant peut être engagée. La responsabilité personnelle doit s'entendre ici au sens large ; elle vise ici tant la responsabilité du fait personnel du sous-traitant que celle du fait d'autrui (dans le cas où le sous-traitant fait lui-même appel à un agent d'exécution).

Pris dans sa globalité, le mécanisme est logique : l'assureur couvre le risque pour son assuré. Donc son intervention est limitée aux situations où la responsabilité (professionnelle) de son assuré peut être engagée. Et s'arrête avec celle-ci. Si les conditions citées ci-dessus sont réunies, l'assuré ne pourrait pas être tenu pour responsable. L'assureur n'aurait donc aucune raison d'être tenu d'intervenir.

Dans l'objectif de protéger le destinataire de services, il est toutefois prévu que cette exclusion ne joue que si le sous-traitant est lui-même couvert par une assurance responsabilité civile professionnelle.

On notera que le sous-traitant n'étant pas un assuré, il est fréquemment prévu dans les conventions que l'assureur dispose d'un droit de recours contre celui-ci et que ceci n'est pas interdit par l'arrêté royal du 11 septembre 2020 tel que modifié.

Enfin, une exclusion est également prévue en ce qui concerne la couverture de dommages résultant d'un virus informatique, de piratage informatique ou d'autres activités liées à la cybercriminalité. Suite aux évolutions récentes en la matière, ce type de risques se doit d'être couvert par une assurance spécifique et n'est en principe pas couvert par le contrat relatif à l'assurance responsabilité civile professionnelle, sauf extension de garantie. Etant donné que l'on peut considérer que cela a un lien avec l'exercice de la profession même, il paraît préférable de reprendre cette exclusion explicitement, pour éviter toute discussion sur le fait de savoir si une telle exclusion peut ou non être reprise dans le contrat d'assurance. L'exclusion n'est pas d'application si le professionnel est confronté à un risque inconnu ou a mis en place des systèmes de sécurité qui se sont révélés insuffisamment efficaces, en clair, lorsqu'au regard des circonstances, le professionnel ne peut être tenu pour responsable.

Article 4

Cet article modifie l'article 81 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020. Comme prévu pour d'autres professions et prévu dans les anciens contrats d'assurance pour les professions du chiffre relevant de la loi du 17 mars 2019 précitée, l'article 81 mentionnait que la garantie restait acquise après la cessation des activités ou aux héritiers après le décès, pour autant que la réclamation soit formulée pendant la durée de la prescription. Afin de répondre à la demande de sécurité juridique du secteur des assurances, il est désormais prévu que le délai minimal est de trente-six mois, les parties pouvant convenir d'un délai plus long.

Bovendien wordt de posterioriteitsregel zoals voorzien in artikel 142 van voormelde wet van 4 april 2014 voortaan uitdrukkelijk hernomen in het koninklijk besluit, zoals dat bijvoorbeeld ook het geval is in voormelde wet van 9 mei 2019.

Artikel 5

Dit artikel vereist geen bijkomende toelichting.

Ik heb de eer te zijn,

Sire,
van Uwe Majesteit,
de zeer eerbiedige
en zeer getrouwe dienaar,
De Minister van Economie,
P.-Y. DERMAGNE
De Minister van Middenstand,
D. CLARINVAL

Raad van State, afdeling Wetgeving,

Advies 71.169/1 van 7 april 2022 over een ontwerp van koninklijk ‘besluit tot wijziging, wat de voorwaarden inzake beroepsverzekering betreft, van het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering’

Op 9 maart 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Economie verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging, wat de voorwaarden inzake beroepsverzekering betreft, van het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering’.

Het ontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 29 maart 2022. De kamer was samengesteld uit Marnix Van Damme, kamervoorzitter, Wouter Pas en Inge Vos, staatsraden, Michel Tison en Johan Put, assessoren, en Wim Geurts, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Githa Scheppers, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Inge Vos, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 7 april 2022.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

Strekking van het ontwerp

2. Het om advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt tot wijziging van het koninklijk besluit van 11 september 2020 ‘tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering’.

Overeenkomstig artikel 44, derde lid, van de wet van 17 maart 2019 ‘betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur’ is de beroepsbeoefenaar verplicht om zich voor zijn burgerlijke beroepsaansprakelijkheid te verzekeren met een verzekeringscontract. In titel 6 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 worden de minimale verzekeringsvoorwaarden omschreven waaraan de desbetreffende verzekeringsovereenkomsten moeten voldoen (artikelen 77 tot 83). Het ontworpen besluit beoogt deze regeling op diverse punten te wijzigen.

Par ailleurs, la règle de postériorité telle que prévue à l’article 142 de la loi du 4 avril 2014 précitée est désormais explicitement reprise dans l’arrêté royal, comme c’est aussi le cas par exemple dans la loi du 9 mai 2019 précitée.

Article 5

Cet article n’appelle pas de commentaire particulier.

J’ai l’honneur d’être,

Sire,
de Votre Majesté,
le très respectueux
et très fidèle serviteur,
Le Ministre de l’Économie,
P.-Y. DERMAGNE
Le Ministre des Classes moyennes,
D. CLARINVAL

Conseil d’État, section de législation,

Avis 71.169/1 du 7 avril 2022 sur un projet d’arrêté royal ‘modifiant, en ce qui concerne les conditions d’assurance professionnelle, l’arrêté royal du 11 septembre 2020 fixant les modalités du registre public de l’Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables, l’octroi de la qualité aux personnes de pays tiers et aux personnes morales, les règles de fonctionnement de l’Institut et les conditions d’assurance professionnelle’

Le 9 mars 2022, le Conseil d’État, section de législation, a été invité par le Ministre de l’Économie à communiquer un avis, dans un délai de trente jours, sur un projet d’arrêté royal ‘modifiant, en ce qui concerne les conditions d’assurance professionnelle, l’arrêté royal du 11 septembre 2020 fixant les modalités du registre public de l’Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables, l’octroi de la qualité aux personnes de pays tiers et aux personnes morales, les règles de fonctionnement de l’Institut et les conditions d’assurance professionnelle’.

Le projet a été examiné par la première chambre le 29 mars 2022. La chambre était composée de Marnix Van Damme, président de chambre, Wouter Pas et Inge Vos, conseillers d’État, Michel Tison et Johan Put, assesseurs, et Wim Geurts, greffier.

Le rapport a été présenté par Githa Scheppers, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l’avis a été vérifiée sous le contrôle de Inge Vos, conseiller d’État.

L’avis, dont le texte suit, a été donné le 7 avril 2022.

1. En application de l’article 84, § 3, alinéa 1^{er}, des lois sur le Conseil d’État, coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l’auteur de l’acte, le fondement juridique et l’accomplissement des formalités prescrites.

*

Portée du projet

2. Le projet d’arrêté royal soumis pour avis a pour objet de modifier l’arrêté royal du 11 septembre 2020 ‘fixant les modalités du registre public de l’Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables, l’octroi de la qualité aux personnes de pays tiers et aux personnes morales, les règles de fonctionnement de l’Institut et les conditions d’assurance professionnelle’.

Conformément à l’article 44, alinéa 3, de la loi du 17 mars 2019 ‘relative aux professions d’expert-comptable et de conseiller fiscal’, le professionnel est tenu de faire couvrir sa responsabilité civile professionnelle par un contrat d’assurance. Le titre 6 de l’arrêté royal du 11 septembre 2020 définit les conditions d’assurance minimales auxquelles doivent satisfaire les contrats d’assurance concernés (articles 77 à 83). L’arrêté en projet vise à modifier plusieurs points de ce régime.

De ontworpen wijzigingen hebben in essentie betrekking op een verduidelijking van het toepassingsgebied van het koninklijk besluit van 11 september 2020 (artikel 1 van het ontwerp), de invoering van een jaarlijkse limiet (artikel 2), de toevoeging van drie nieuwe uitsluitingen (artikel 3) en een wijziging van artikel 81 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 met betrekking tot de dekking in de tijd (artikel 4).

Het te nemen besluit treedt in werking op de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt. Het is van bij zijn inwerking-treding van toepassing op de nieuwe overeenkomsten en ook op de lopende overeenkomsten voor zover de aanpassingen in voorkomend geval voorzien op basis van dit besluit, plaatsvinden ten laatste de eerste dag van de achttiende maand na de publicatie ervan in het *Belgisch Staatsblad* (artikel 5).

Rechtsgrond

3.1. Onder voorbehoud van hetgeen onder randnummer 3.2 wordt vermeld, vinden de ontworpen wijzigingen rechtsgrond in artikel 44, vierde lid, van de wet van 17 maart 2019 overeenkomstig welke bepaling de Koning, na advies van de Raad van het Instituut, de minimale verzekeringsvoorwaarden bepaalt waaraan de verzekerings-overeenkomst voor de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid dient te beantwoorden.

3.2. Artikel 2 van het ontwerp strekt ertoe om artikel 79 van het koninklijk besluit van 11 september 2020, waarin de minimumdekking wordt bepaald, (1) aan te vullen met een tweede lid, luidende: "Er geldt een jaarlijkse limiet van 5.000.000 euro, alle schadegevallen gecombineerd".

De minimale verzekeringsvoorwaarden waarvan sprake in artikel 44, vierde lid, van de wet van 17 maart 2019, lijken te wijzen op de waarborgen die in elk geval moeten worden opgenomen (of de uitsluitingen die hooguit mogen worden ingeschreven) in de aansprakelijkheidsverzekeringsovereenkomst ten gunste van de schadelijders.

Het komt de Raad van State dan ook voor dat het invoeren van een jaarlijkse limiet, die een beperking van verzekeringsdekking inhoudt, bezwaarlijk kan worden beschouwd als het vaststellen van een minimale verzekeringsvoorwaarde. (2)

Hierover ondervraagd, verwees de gemachtigde naar het antwoord van de verzekeringsondernemingen in het advies van de Commissie voor Verzekeringen van 17 februari 2022:

"(...) Het gaat hier niet om een jaarlijkse limiet doch eerder over een minimum. Het is geen plafond, aangezien de verzekeraars steeds een hogere dekking kunnen verlenen. Voor zover als nuttig wordt verwezen naar artikel 4 van de wet van 9 mei 2019 betreffende de verplichte verzekering van de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid van architecten waarin een gelijkaardige bepaling is voorzien."

Dat het niet zou gaan om een jaarlijkse limiet, doch over een minimum en dat de verzekeraars steeds een hogere dekking kunnen verlenen, blijkt echter geenszins uit de tekst van het ontwerp. Dat in de wet van 9 mei 2019 'betreffende de verplichte verzekering van de burgerlijke beroepsaansprakelijkheid in de bouwsector' een gelijkaardige bepaling is opgenomen, is voorts – naast de vaststelling dat de formulering van de jaarlijkse limiet in deze bepaling wel degelijk verschilt van het voorliggende ontwerp (3) – niet relevant voor de beoordeling of de ontworpen bepaling inpasbaar is in de aangehaalde rechtsgrond.

Tenzij een andere rechtsgrond kan worden gevonden voor de ontworpen regeling of de ontworpen regeling wordt geherformuleerd als een minimale verzekeringsvoorwaarde, (4) moet artikel 2 van het ontwerp dan ook worden weggelaten.

Onderzoek van de tekst

Artikel 5

4.1. Het te nemen besluit treedt in werking op de dag waarop het in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

Tenzij er een specifieke reden bestaat om af te wijken van de gangbare termijn van inwerkingtreding van besluiten, dient te worden afgezien van de onmiddellijke inwerkingtreding, teneinde eenieder een redelijke termijn te geven om kennis te nemen van de nieuwe bepalingen.

4.2. Artikel 5 van het ontwerp bepaalt verder dat het ontworpen besluit van bij zijn inwerkingtreding van toepassing is op de nieuwe overeenkomsten en ook op de lopende overeenkomsten voor zover de aanpassingen in voorkomend geval voorzien op basis van dit besluit, plaatsvinden ten laatste de eerste dag van de achttiende maand na de publicatie ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

Les modifications en projet ont en substance pour objet de préciser le champ d'application de l'arrêté royal du 11 septembre 2020 (article 1^{er} du projet), d'instaurer une limite annuelle (article 2), d'ajouter trois nouvelles exclusions (article 3) et de modifier l'article 81 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020 en ce qui concerne la couverture dans le temps (article 4).

L'arrêté envisagé entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*. Il s'applique dès son entrée en vigueur aux nouveaux contrats ainsi qu'aux contrats en cours, pour autant que les adaptations prévues le cas échéant sur la base du présent arrêté, interviennent au plus tard le premier jour du dix-huitième mois suivant celui de sa publication au *Moniteur belge* (article 5).

Fondement juridique

3.1. Sous la réserve de ce qui est mentionné au point 3.2., les modifications en projet trouvent leur fondement juridique dans l'article 44, alinéa 4, de la loi du 17 mars 2019, selon lequel le Roi fixe, après avis du Conseil de l'Institut, les conditions minimales d'assurance auxquelles doit répondre le contrat d'assurance de responsabilité civile professionnelle.

3.2. L'article 2 du projet vise à compléter l'article 79 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020 qui fixe la couverture minimale (1), par un alinéa 2, libellé comme suit : « Une limite annuelle de 5.000.000 euros, tous sinistres confondus, est d'application ».

Les conditions d'assurance minimales, visées à l'article 44, alinéa 4, de la loi du 17 mars 2019 paraissent indiquer les garanties qui doivent en tout cas être incluses (ou les exclusions qui peuvent tout au plus être inscrites) dans le contrat d'assurance responsabilité au profit des personnes lésées.

Il apparaît dès lors au Conseil d'État que l'instauration d'une limite annuelle, qui implique une limitation de la couverture d'assurance, peut difficilement être assimilée à la fixation d'une condition d'assurance minimale (2).

Interrogé à cet égard, le délégué a fait mention de la réponse des entreprises d'assurance dans l'avis de la Commission des assurances du 17 février 2022 :

« (...) Il ne s'agit pas d'une limite annuelle, mais plutôt d'un minimum. Ce n'est pas un plafond, vu que les assureurs peuvent toujours accorder une couverture plus importante. Pour autant que cela puisse être utile, les représentants des entreprises d'assurance renvoient à l'article 4 de la loi du 9 mai 2019 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile professionnelle des architectes dans laquelle une disposition similaire a été prévue. »

Il ne ressort toutefois nullement du texte du projet qu'il ne s'agirait pas d'une limite annuelle, mais d'un minimum et que les assureurs peuvent toujours accorder une couverture plus importante. Le fait que la loi du 9 mai 2019 'relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité civile professionnelle dans le secteur de la construction' contient une disposition similaire, n'est de plus – outre la constatation que la formulation de la limite annuelle dans cette disposition diffère bel et bien du projet à l'examen (3) – pas pertinente pour apprécier si la disposition en projet peut se concilier avec le fondement juridique cité.

Il y a dès lors lieu de supprimer l'article 2 du projet, à moins qu'un autre fondement juridique puisse être trouvé pour le dispositif en projet ou que ce dernier soit reformulé comme condition d'assurance minimale(4).

Examen du texte

Article 5

4.1. L'arrêté envisagé entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

À moins qu'un motif spécifique ne justifie de déroger au délai habituel d'entrée en vigueur des arrêtés, il faut renoncer à l'entrée en vigueur immédiate afin d'accorder à chacun un délai raisonnable pour prendre connaissance des nouvelles règles.

4.2. L'article 5 du projet dispose en outre que l'arrêté en projet s'applique dès son entrée en vigueur aux nouveaux contrats ainsi qu'aux contrats en cours, pour autant que les adaptations prévues le cas échéant sur la base de cet arrêté, interviennent au plus tard le premier jour du dix-huitième mois suivant celui de sa publication au *Moniteur belge*.

De ontworpen bepaling behoeft verduidelijking nu geen onderscheid wordt gemaakt tussen, enerzijds, de toepassing van de ontworpen regeling op de lopende overeenkomst en, anderzijds, de formele aanpassing van de overeenkomst.

Zij is tevens dubbelzinnig geformuleerd, aangezien de uitwerking op bestaande overeenkomsten lijkt te veronderstellen dat partijen moeten overeenkomen om de aanpassingen in de overeenkomst door te voeren ("voor zover de aanpassingen in voorkomend geval voorzien op basis van dit besluit, plaatsvinden ten laatste de eerste dag van de achttiende maand na de publicatie ervan in het *Belgisch Staatsblad*."), (5) doch in het verslag aan de Koning uitsluitend verwezen wordt naar een aanpassing door de verzekeraars.

Hierover ondervraagd, antwoordde de gemachtigde:

"De aanleiding voor de aanpassing van het huidige koninklijk besluit was een vraag van de sector van de verzekeraars die vindt dat sommige artikels in het huidige koninklijk besluit onduidelijk zijn, wat kan leiden tot een verkeerde interpretatie van de artikels in de verzekeringsovereenkomsten. Om dergelijke verkeerde interpretaties te vermijden, is voorzien dat de aanpassingen ook van toepassing zijn op lopende overeenkomsten. In principe zijn de lopende overeenkomsten trouwens al in overeenstemming met de nieuwe bepalingen.

Indien een verzekeraar vindt dat vormelijke aanpassingen van zijn overeenkomsten noodzakelijk of wenselijk zijn in het licht van het nieuwe besluit, moet hij dat om redenen van juridische zekerheid doen ten laatste de eerste dag van de achttiende maand na de inwerkingtreding van het koninklijk besluit (...)"

De ontworpen regeling betreft echter niet alleen verduidelijkingen. Indien het de bedoeling is dat de aanpassingen eenzijdig door de verzekeringsonderneming kunnen worden doorgevoerd zoals bevestigd door de gemachtigde, zou dit tevens betekenen dat de verzekeringsonderneming eenzijdig bepaalde nieuwe uitsluitingen van verzekeringsdekking aan de verzekerde kan opleggen (zie artikel 3 van het ontwerp), hetgeen op gespannen voet lijkt te staan met het feit dat het koninklijk besluit op dit punt enkel voorziet in de minimale waarborgen waarin de verzekeringsovereenkomst moet voorzien, en niet in een dwingende regeling van de inhoud van de overeenkomst.

De griffier,
Wim Geurts

De voorzitter,
Marnix Van Damme

Notaris

(1) Artikel 79 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 luidt als volgt:

"De bedragen verzekerd door de verzekeringsovereenkomst mogen niet lager zijn dan 1.250.000 euro per schadegeval. Deze minimumdekking wordt verhoogd tot 2.500.000 euro wanneer eenzelfde schadegeval schade veroorzaakt voor meerdere personen en tot 3.000.000 euro per schadegeval voor elke vordering met betrekking tot de opdrachten bedoeld in artikel 3, 6° tot en met 8°, van de wet."

(2) Zie ook de artikelsgewijze opmerkingen van deskundigen in het advies van de Commissie van Verzekeringen van 17 februari 2022 waar bij artikel 2 van het ontwerp onder meer werd opgemerkt: "Krachtens artikel 44, vierde lid van de wet van 17 maart 2019 bepaalt de Koning de minimumvoorwaarden van de beroepsaansprakelijkheidsverzekering. De formulering van een limiet lijkt niet conform deze aan de Koning gehabiliteerde bevoegdheid".

(3) Artikel 4 eerste lid, van de wet van 9 mei 2019 luidt immers als volgt:

"De dekking in geval van burgerlijke aansprakelijkheid, bedoeld in artikel 3, waarin de verzekeringsovereenkomst voorziet, mag, per schadegeval, niet lager liggen dan:

1° 1 500 000 euro voor de schade voortvloeiend uit lichamelijke letsels;

2° 500 000 euro voor het totaal van de materiële en immateriële schade;

3° 10 000 euro voor de voorwerpen die aan de verzekerde zijn toevertrouwd door de bouwheer;

met een jaarlijkse limiet van 5 000 000 euro, alle schadegevallen gecombineerd."

(4) Zo zou het koninklijk besluit wel kunnen bepalen dat, wanneer de overeenkomst een jaarlijkse limiet op de verzekeringsdekking bepaalt, deze niet lager mag liggen dan een nader te bepalen bedrag.

(5) Daarbij is het tevens onduidelijk of dit zo dient begrepen te worden dat bij gebrek aan (overeengekomen) aanpassing na 18 maanden, de aanpassingen op een later ogenblik niet meer in de bestaande overeenkomst mogen worden doorgevoerd.

Il conviendra de préciser la disposition en projet, dès lors qu'il n'est fait aucune distinction entre, d'une part, l'application de la disposition en projet au contrat en cours et, d'autre part, l'adaptation formelle du contrat.

Sa formulation est par ailleurs ambiguë, étant donné que l'effet sur les contrats existants semble indiquer que les parties doivent convenir d'apporter les adaptations au contrat (« pour autant que les adaptations prévues le cas échéant sur base du présent arrêté, interviennent au plus tard le premier jour du dix-huitième mois suivant celui de sa publication au *Moniteur belge* »), (5) alors que le rapport au Roi ne fait référence qu'à une adaptation par les assureurs.

Interrogé à ce sujet, le délégué a donné la réponse suivante :

« De aanleiding voor de aanpassing van het huidige koninklijk besluit was een vraag van de sector van de verzekeraars die vindt dat sommige artikels in het huidige koninklijk besluit onduidelijk zijn, wat kan leiden tot een verkeerde interpretatie van de artikels in de verzekeringsovereenkomsten. Om dergelijke verkeerde interpretaties te vermijden, is voorzien dat de aanpassingen ook van toepassing zijn op lopende overeenkomsten. In principe zijn de lopende overeenkomsten trouwens al in overeenstemming met de nieuwe bepalingen.

Indien een verzekeraar vindt dat vormelijke aanpassingen van zijn overeenkomsten noodzakelijk of wenselijk zijn in het licht van het nieuwe besluit, moet hij dat om redenen van juridische zekerheid doen ten laatste de eerste dag van de achttiende maand na de inwerkingtreding van het koninklijk besluit (...). »

Le dispositif en projet ne contient toutefois pas uniquement des précisions. Si l'intention est de permettre à l'entreprise d'assurance de procéder unilatéralement aux adaptations, comme l'a confirmé le délégué, cela signifierait également que l'entreprise d'assurance peut imposer unilatéralement à l'assuré certaines nouvelles exclusions de la couverture d'assurance (voir l'article 3 du projet), ce qui paraît être contraire au fait que l'arrêté royal prévoit uniquement à cet égard les garanties minimales que doit fournir le contrat d'assurance, et non une réglementation contraignante du contenu du contrat.

Le greffier,
Wim Geurts

Le président,
Marnix Van Damme

Notes

(1) L'article 79 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020 dispose :

« Les montants assurés par le contrat d'assurance ne peuvent être inférieurs à 1.250.000 euros par sinistre. Cette couverture minimale est portée à 2.500.000 euros si un même sinistre cause des dommages à plusieurs personnes et à 3.000.000 euros par sinistre pour toute réclamation relative aux missions visées à l'article 3, 6° à 8°, de la loi. »

(2) Voir également les observations concernant les articles formulées par des experts dans l'avis de la Commission des assurances du 17 février 2022 qui contient notamment l'observation suivante sur l'article 2 du projet : « En vertu de l'article 44, 4e alinéa de la loi du 17 mars 2019, le Roi fixe les conditions minimales d'assurance en responsabilité professionnelle. La formulation d'une limite ne semble pas conforme à cette compétence dévolue au Roi. »

(3) L'article 4, alinéa 1^{er}, de la loi du 9 mai 2019 dispose en effet ce qui suit :

« La couverture de la responsabilité civile visée à l'article 3 prévue dans le contrat d'assurance, ne peut pas être inférieure, par sinistre, à :

1° 1 500 000 euros pour les dommages résultant de lésions corporelles ;

2° 500 000 euros pour le total des dommages matériels et immatériels ;

3° 10 000 euros pour les objets confiés à l'assuré par le maître de l'ouvrage ;

avec une limite annuelle de 5 000 000 euros, tous sinistres confondus. »

(4) Ainsi, l'arrêté royal pourrait prévoir que si le contrat fixe une limite annuelle à la couverture d'assurance, cette limite ne pourra être inférieure à un montant à déterminer.

(5) Il n'apparaît pas non plus clairement s'il y a lieu de comprendre qu'en l'absence d'une adaptation (convenue) après 18 mois, les adaptations ne peuvent plus être apportées au contrat existant à une date ultérieure.

14 JUNI 2022. — Koninklijk besluit tot wijziging, wat de voorwaarden inzake beroepsverzekering betreft, van het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering

FILIP, Koning der Belgen,
Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, Onze Groet.

Gelet op de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur, artikel 44, vierde lid;

Gelet op het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering;

Gelet op het advies van de Raad van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants, gegeven op 26 oktober 2021;

Gelet op het advies van de Hoge Raad voor de Economische Beroepen, gegeven op 10 december 2021;

Gelet op het advies van de Commissie voor Verzekeringen, gegeven op 17 februari 2022;

Gelet op advies 71.169/1 van de Raad van State, gegeven op 7 april 2022, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Op de voordracht van de Minister van Economie en van de Minister van Middenstand,

Hebben Wij besloten en besluiten Wij :

Artikel 1. In artikel 78 van het koninklijk besluit van 11 september 2020 tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants en, de toekenning van de hoedanigheid aan de personen van derde landen en aan de rechtspersonen, de regels inzake de werking van het Instituut en de voorwaarden inzake beroepsverzekering, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, wordt het woord "intellectuele" ingevoegd tussen de woorden "bij de uitoefening van de" en de woorden "beroepsactiviteiten bedoeld in artikel 3 en 6";

2° het tweede lid wordt vervangen als volgt:

"De waarborg is van toepassing voor de beroepsactiviteiten uitgeoefend in de hele wereld uitgezonderd de Verenigde Staten van Amerika en Canada, die de beroepsbeoefenaar uitoefent vanuit een vestigings-eenheid in België."

Art. 2. Artikel 79 van hetzelfde besluit wordt aangevuld met een lid, luidende:

"Als de verzekeringsovereenkomst een jaarlijkse limiet vastlegt, mag de minimale dekking niet lager zijn dan 5.000.000 euro, alle schadegevallen gecombineerd."

14 JUIN 2022. — Arrêté royal modifiant, en ce qui concerne les conditions d'assurance professionnelle, l'arrêté royal du 11 septembre 2020 fixant les modalités du registre public de l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables, l'octroi de la qualité aux personnes de pays tiers et aux personnes morales, les règles de fonctionnement de l'Institut et les conditions d'assurance professionnelle

PHILIPPE, Roi des Belges,
A tous, présents et à venir, Salut.

Vu la loi du 17 mars 2019 relative aux professions d'expert-comptable et de conseiller fiscal, l'article 44, alinéa 4 ;

Vu l'arrêté royal du 11 septembre 2020 fixant les modalités du registre public de l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables, l'octroi de la qualité aux personnes de pays tiers et aux personnes morales, les règles de fonctionnement de l'Institut et les conditions d'assurance professionnelle, en ce qui concerne les conditions d'assurance professionnelle ;

Vu l'avis du Conseil de l'Institut des Conseillers Fiscaux et des Experts-Comptables, donné le 26 octobre 2021 ;

Vu l'avis du Conseil supérieur des Professions économiques, donné le 10 décembre 2021 ;

Vu l'avis de la Commission des Assurances, donné le 17 février 2022 ;

Vu l'avis 71.169/1 du Conseil d'Etat, donné le 7 avril 2022, en application de l'article 84, § 1^{er}, alinéa 1^{er}, 2°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973 ;

Sur la proposition du Ministre de l'Economie et du Ministre des Classes Moyennes,

Nous avons arrêté et arrêtons :

Article 1^{er}. À l'article 78 de l'arrêté royal du 11 septembre 2020 fixant les modalités du registre public de l'Institut des Conseillers fiscaux et des Experts-comptables, l'octroi de la qualité aux personnes de pays tiers et aux personnes morales, les règles de fonctionnement de l'Institut et les conditions d'assurance professionnelle, les modifications suivantes sont apportées :

1° dans l'alinéa 1^{er}, le mot « intellectuelles » est inséré entre les mots « activités professionnelles » et les mots « visées aux articles 3 et 6 » ;

2° l'alinéa 2 est remplacé par ce qui suit :

« La garantie s'applique aux activités professionnelles exercées dans le monde entier, à l'exclusion des Etats-Unis d'Amérique et du Canada, à partir d'une unité d'établissement située en Belgique. ».

Art. 2. L'article 79 du même arrêté est complété par un alinéa rédigé comme suit :

« Lorsque le contrat d'assurance fixe une limite annuelle, la couverture minimale ne peut être inférieure à 5.000.000 euros par an, tous sinistres confondus. ».

Art. 3. In artikel 80 van hetzelfde besluit worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het vroegere enige lid, dat het eerste lid wordt, worden de woorden "Naast de uitsluitingen voorzien in artikel 62 en 63 van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, kan de verzekeringsovereenkomst" vervangen door de woorden "De verzekeringsovereenkomst kan";

2° hetzelfde lid wordt aangevuld met de bepalingen onder 4°, 5° en 6°, luidende:

"4° de gerechtelijke, administratieve, disciplinaire of transactionele geldboeten, gerechtskosten van strafrechtelijke vervolging en de schadevergoedingen die als strafmaatregel of afschrikmiddel worden toegepast en die persoonlijk gedragen worden door de verzekerde;

5° de schade gedekt door de verzekeringsovereenkomst burgerlijke beroepsaansprakelijkheid van een onderaannemer waarvoor de persoonlijke aansprakelijkheid van de onderaannemer ingeroepen kan worden;

6° schade van alle aard waarvan de oorsprong of de omvang zou voortvloeien uit de gevolgen van een computervirus, een hacking, een DDoS-aanval of ransomware, behalve indien:

a) het een onbekend risico betreft waarvoor op het ogenblik van zijn realisatie geen gepaste bescherming bestond;

b) en/of de verzekerde alle in de sector van de verzekerden toepasselijke veiligheids-maatregelen genomen heeft, maar de realisatie van het risico mogelijk gemaakt werd omwille van een onvoldoende werking van de veiligheidssystemen."

3° het artikel wordt aangevuld met een lid, luidende:

"De uitsluitingen bedoeld in de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen zijn eveneens van toepassing."

Art. 4. In artikel 81 van hetzelfde besluit wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, luidende:

"Worden ook in aanmerking genomen, op voorwaarde dat ze schriftelijk worden ingesteld tegen de verzekerde of de verzekeringsonderneming binnen een termijn van zesendertig maanden te rekenen van het einde van de verzekeringsovereenkomst, de vorderingen tot vergoeding die betrekking hebben op:

1° schade die zich tijdens de looptijd van die overeenkomst heeft voorgedaan indien het risico bij het einde van die overeenkomst niet door een andere verzekeringsonderneming gedekt wordt;

2° daden of feiten die aanleiding kunnen geven tot schade, die zich tijdens de duur van die overeenkomst hebben voorgedaan en aan de verzekeringsonderneming werden aangegeven."

Art. 5. De minister bevoegd voor Economie en de minister bevoegd voor Middenstand, zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, 14 juni 2022.

FILIP

Van Koningswege :

De Minister van Economie,
P.-Y. DERMAGNE

De Minister van Middenstand,
D. CLARINVAL

Art. 3. A l'article 80 du même arrêté, les modifications suivantes sont apportées :

1° dans l'alinéa unique ancien, devenant l'alinéa 1^{er}, les mots « Outre les exclusions visées à l'article 62 et 63 de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, le contrat » sont remplacés par les mots « Le contrat » ;

2° le même alinéa est complété par les 4°, 5° et 6°, rédigés comme suit :

« 4° les amendes judiciaires, administratives, disciplinaires ou transactionnelles, les frais judiciaires de poursuite pénale et les dommages et intérêts appliqués comme sanction ou comme moyen de dissuasion et qui sont supportés personnellement par l'assuré ;

5° les dommages couverts par le contrat d'assurance responsabilité civile professionnelle d'un sous-traitant pour lesquels la responsabilité professionnelle personnelle du sous-traitant peut être engagée ;

6° les dommages de quelque nature que ce soit dont l'origine ou l'ampleur résulterait des conséquences d'un virus informatique, d'un piratage informatique, d'une attaque par déni de service attribué ou d'un rançongiciel sauf si :

a) il s'agissait d'un risque inconnu pour lequel il n'existait pas au moment de sa réalisation une protection adéquate ;

b) et/ou l'assuré a pris toutes les mesures de sécurité possible dans le domaine relevant des assurés, mais que la réalisation du risque a été rendue possible en raison d'un fonctionnement insuffisant des systèmes de sécurité. » ;

3° l'article est complété par un alinéa rédigé comme suit :

« Les exclusions prévues par la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances sont également d'application. ».

Art. 4. Dans l'article 81 du même arrêté, un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 1^{er} et 2 :

« Sont également prises en considération, à condition qu'elles soient formulées par écrit à l'encontre de l'assuré ou de l'assureur dans un délai de trente-six mois à compter de la fin du contrat, les demandes en réparation qui se rapportent :

1° à un dommage survenu pendant la durée de ce contrat si, à la fin de ce contrat, le risque n'est pas couvert par un autre assureur ;

2° à des actes ou des faits pouvant donner lieu à un dommage, survenus et déclarés à l'assureur pendant la durée de ce contrat. » .

Art. 5. Le ministre qui a l'Economie dans ses attributions et le ministre qui a les Classes moyennes dans ses attributions sont chargés, chacun en ce qui le concerne, de l'exécution du présent arrêté.

Donné à Bruxelles, le 14 juin 2022.

PHILIPPE

Par le Roi :

Le Ministre de l'Economie,
P.-Y. DERMAGNE

Le Ministre des Classes moyennes,
D. CLARINVAL